

СТАНОВИЩЕ

от: проф. д-р Боян Любомиров Дуранков, професионално направление 3.8 „Икономика“, научни специалности „Планиране“ и „Маркетинг“

член на Научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в областта на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Маркетинг“ за нуждите на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“, конкурс обявен в ДВ бр. 21 от 07.03.2023 г.

Със Заповед на Ректора на Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“ № 336 от 24.04.2024 г. за утвърждаване на Научно жури за избор на „Професор“ съм определен за член на Научното жури, а с решение на първото заседание на Научното жури на 11.05.2023 г. съм задължен да изготвя становище по конкурса.

При подготовката на становището стриктно съм спазвал изискуемата структура за становище на Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в СА „Димитър А. Ценов“.

1. Общо описание на представените материали

Представената документация е в изискуем обем и отговаря на Закона за развитие на академичния състав и Правилник за развитието на академичния състав на Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“. Документацията е много старателно подгответа и представена, което съществено улеснява написването на становището ми.

В обявения конкурс е подал документи един кандидат, а именно доц. д-р Тодор Борисов Кръстевич.

2. Обща характеристика на образователната, научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Тодор Кръстевич е роден на 28.01.1965 г. Обикновено рождената дата в подобен тип рецензии се пропуска, но в случая ми е необходима, за да докажа, че един зрял, интелигентен и последователен 58 годишен човек може да постигне много както в науката, така и в практиката; и като допълнение – кандидатът има почти 35 години стаж като университетски преподавател и изследовател!

Започвам с представяне на **образователното развитие** на кандидата, който владее немски, английски и руски език свободно и професионално. Първоначално е завършил магистратура „Икономика и управление на индустрията“ през 1990 г. в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов. По-късно се развива до 1995 г. в Universität Passau, Германия като DAAD Stipendiat (Doktorandenprogramm Marketing); завършва през 1996 г. и Wirtschaftsuniversität Wien, Австрия със сертификат по Marketing Management; 1993-1996 завършва и Carl Duisberg Gesellschaft e. V. - Köln, Германия като Master of Business Training (MBT); 1997 г. се обучава в Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Германия по TEMPUS Postdoctoral research grants (Multivariate Methods in Marketing); 1997-1998 се сертифицира в Universität Passau, Германия в ACE PHARE Postdoctoral research grants (Research on Consumer Choice); 1999 г. чрез IHK - München, Германия става Сертифициран експерт и одитор по системи за управление на качеството (ISO 9000); 2002 г. продължава кратко обучение в Universität Passau, Германия по DAAD DAAD Forschungsaufenthalt (Wiedereinladungen für ehemalige Stipendiaten) и още много други специализации. Всичките тези успешно завършени курсове, илюстрирани със сертификати и доказателства (представени от него в приложенията), са свидетелства за една *свръхсерииозна научно-образователна и практическа подготовка*, реализирана по възрожденската традиция „Учи в най-престижни университети, а работи за благото на България“. Ще обобщя, придобитите сертификати и удостоверения от **успешно завършени квалификационни курсове, програми и сертификационни изпити в областта на маркетинга и науката за данни са общо 32** – непознато за мен постижение на преподавател по икономика в България!

Междувременно, на 23.01.1997 г. чрез Висшата атестационна комисия (BAK) той придобива образователна и научна степен „**доктор**“ по маркетинг. На 02.02.1999 г. отново чрез BAK той придобива научно звание „**доцент**“ по маркетинг.

Ценен е много високо и като мениджър. От 1999 до 2003 г. е Координатор на офис „Образователен маркетинг“ при СА „Д.А. Ценов“; 2003-2011 г. е Директор на Център за следдипломно и факултативно обучение при СА „Д.А. Ценов“; 2007-2020 г. е Ръководител катедра „Маркетинг“ при СА „Д.А. Ценов“; 2012-2016 г. е Член на постоянната комисия по стопански науки и управление към НАОА; 2016-2020 г. е Заместник ректор по научноизследователска и проектна дейност на СА „Д.А. Ценов“.

Още на това място трябва да подчертая, че не само чрез представената документация по конкурса, но и чрез своите качествени и новаторски публикации, а

също и чрез публичните си изяви, кандидатът за „професор“ се представя много убедително.

Доц. д-р Тодор Кръстевич е отдавна известен и утвърден **специалист** в областта на икономиката не само в Свищов, където е изследовател или преподавател, но и в други висши училища и на различни академични форуми в Република България и в чужбина. Но не само академичното му развитие е стойностно.

През периода от постъпването си на работа като преподавател и изследовател в Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“, и като представител на нашата академична общност в страната и в чужбина, той е участвал в различни специализирани прояви и **научно-изследователски проекти**, както и в различни научно-изследователски колективи. Примерите за това са след доцентурата: Участия в международни проекти – 3; Участия в национални проекти – 7 (от тях 3 на позиция на ръководител на проекта); Участия в институционални проекти - 15 (от тях 15 на позиция ръководител на проекта).

Summa Summarum: налице е стойностен академичен изследовател с утвърден професионален авторитет не само в България, но и в чужбина.

3. Учебна дейност на кандидата: лекции, учебници и учебни помагала, ръководство на докторанти и дипломанти

Продължавам с оценка на **учебната дейност на кандидата**, а не с научно-изследователската по причината че става дума за академичната длъжност „професор“. Впрочем, понякога учебната дейност се подценява.

Като преподавател доц. д-р Тодор Кръстевич е обхванал широк периметър от дисциплини, попадащи в обсега на научните му интереси.

В образователно-квалификационната степен (OKC) „**бакалавър**“ в Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“ доц. д-р Тодор Кръстевич изнася лекции по „Основи на маркетинга“, „Маркетингови изследвания“ [до 2021 г.], „Емпирични изследователски методи“ [от 2021 г.], „Ценова политика“ и „Маркетингова аналитика“; в OKC „**магистър**“ е изнасял или изнася лекции по „Маркетингов инженеринг“, „Аналитично извличане на знания от данни (data mining)“ [до 2021 г.], „Емпирични маркетингови изследвания“ [до 2021 г.], „Медия планиране“ (до 2021 г.), „Маркетингов практикум (MARKSTRAT)“, „Прогностичен анализ“ (с Python) [от 2023 г.]. Държа да подчертая, че по-голямата част от тези дисциплини са модерни, сложни и ценни, като не всички икономически висши училища имат подгответи кадри за тяхното преподаване, поне в България.

Също така преподаващият доц. д-р Тодор Кръстевич изучава и израства в профил 3 докторантски програми в областта на маркетинга и менеджмънта.

Неговите качества са оценени и в други висши икономически училища, които са му доверявали лекционни курсове: в УНСС – „Дигитален брандинг“ и „Дигитален маркетинг“ (от 2023 г.), във ВУТП – „Маркетинг на услуги“ (до 2022 г.) и „Дигитален маркетинг в сектора на услугите“.

Със сигурност студентите не само в Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“ ползват неговите учебници: „Ценова политика“ (2022); „Маркетингов инженеринг“ (2018); „Емпирични маркетингови изследвания“ (2017, в съавторство); „Медия планиране“ (2017, в съавторство), „Аналитично извлечане на знания от данни“ (2017, в съавторство). Публикуваните университетски учебни пособия по дисциплините, общо 6 на брой, макар и често подценявани при растежа на академичния състав в България, са истински научно-изследователски оригинални продукти, които са ценни сами по себе си.

Доц. д-р Тодор Кръстевич се е утвърдил като **научен ръководител** на докторанти и дипломанти. Под негово ръководство има 7 успешно защитили докторанти. Научното ръководство на успешно защитили дипломанти е много по-обширно.

Отзивите за неговите изяви като убедителен преподавател и академичен изследовател от висшите училища, където и аз преподавам или съм бил рецензент, са високи и той е **ценена личност в академичната ни общност**. Това са сведенията за него от авторитетни колеги и завършили студенти. Тези оценки са неизменно високи – от първите му стъпки като преподавател и до сега.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата

4.1. Количествена оценка по нормативните критерии и показатели

Отговор на базовите законови и допълнителните изисквания на Закона:

Чл. 76. (1) (изм. – 20.10.2014 г.) Кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ трябва да отговарят на следните условия:

1. да са придобили образователната и научна степен „доктор“ - **придобил е**;
2. да са заемали академичната длъжност „доцент“ в Университета или в друго висше училище или научна организация не по-малко от пет академични години – **има над 5 години стаж като доцент**;
3. ...;
4. (изм. 20.06.2011 г.) да са представили публикуван монографичен труд и/или равностойни публикации в специализирани научни издания (вкл. техни цитирания) или доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата – **има представен монографичен труд**;

5. (изм. 20.06.2011 г.) да са представили други оригинални научноизследователски трудове, публикации, изобретения и други научни и научно-приложни разработки или художественотворчески постижения, които се оценяват в тяхната съвкупност – **има представени научни трудове и публикации**;

Отговор на базовите законови и допълнителните изисквания на Правилника за развитие на академичния състав в Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“: също напълно отговаря!

Доц. д-р Тодор Кръстевич е известен като **автор на редица стойностни публикации**. Специално за участието си в конкурса той е представил 39 научни публикации в общ обем 1395 страници, от които: 2 монографии; 15 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; 3 студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 15 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; 4 публикувани глави от колективни монографии; 5 публикувани университетски учебници; 6 публикувани университетски учебни пособия. Те не са включени в списъка на трудовете за получаването на образователната и научната степен „доктор“ и за „доцент“. Съвместните участия са коректно отразени.

Може да се заключи, че по линия на нормативни критерии и показатели за оценка на учебната, публикационната и изследователска работа на кандидата **надхвърля изискванията и на ЗРАСРБ, и на Правилника на Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“**. Тези факти са отразени при проучването на трудовете на кандидата. Ще си позволя да вметна, че тези публикации са количествено достатъчни не за един, а за няколко кандидати за професори.

4.2. Качествена оценка по критериите и показателите за научно-изследователската дейност

Според приетия Закон и Правилник, кандидатите за заемане на академичната длъжност „Професор“ се оценяват по съвкупност от критерии и показатели за научно-изследователска дейност. Приемам като проява не само на академична зрелост, но и като изява на научна коректност **публикациите на кандидата**, които са оценени от рецензентите им като стойностни (с добавена научна полза).

Ще акцентирам анализа си върху **представената монография**, но без да омаловажавам останалите публикации. Ще си позволя една предварителна бележка. Тя се отнася до характеристиката на продукта „монография“, който няма световно утвърден

стандарт. В повечето случаи на монографията се гледа предимно от количествената страна – брой страници (120-150). Същевременно се пропуска качествената страна, а именно доколко изследователят „надгражда“ съществуващото богатство на теорията, стъпвайки върху нея, и допълващи собствени практически изследвания.

Позволявам си горните уводни бележки по причината че **някои от представените трудове (имам предвид най-вече учебниците) също носят общите характеристики на монография.**

Основната монография е на тема „**Ценова аналитика с R**“ (200 стр.). Впрочем, не може да не радва обстоятелството, че тя е предварително представена от двама високо компетентни рецензенти, указано в самата книга. Темата на монографията може категорично да се характеризира като оригинална – това е едно от първите академични изследвания по тази проблематика у нас, тя е много актуална и изключително значима по степен на важност. Тази монография е посветена на избрани практическите проблеми, свързани с ценови изследвания и оптимизиране на ценови решения. Отвъд теоретичните перспективи, предлагани от повечето научни публикации в областта на маркетинговото ценообразуването, в настоящото изследване се систематизират концепции, методи и инструменти за практическото им прилагане в софтуерна среда с отворен код за анализ на данни, статистически изчисления и графики. Разгледани са теми, произтичащи от фундаменталната теория на ценообразуването, но поддаващи се на емпирично оценяване, като например ценова информираност, ценовата еластичност, готовността за плащане и функцията на ценовия отговор, оптимизация на цените, както и избрани проблеми на ценовата диференциация и на персонализираното ценообразуване. Монографията ще бъде от особена важност и за практици, които търсят достъпни методи и инструменти, подпомагащи вземането на оптimalни ценови решения.

Приемам всички останали представени публикации като имащи **пряко или косвено отношение към конкурса за „професор“** поради следните основания: те доказват много висока степен на познаване на методологията и методиката на научните изследвания в областта, за която кандидатства – „Маркетинг“; те са основани на лични изследвания (библиотечни, научни или практически), които могат да бъдат използвани пряко в преподавателската дейност на кандидата; публикациите свидетелстват и са илюстрация на еволюцията в академичното израстване на доц. д-р Тодор Кръстевич, довело до публикации в специализирани издателства и издания, което е само по себе си е гаранция за достатъчно високо научно равнище; в монографиите, студиите и статиите са развити класически и изказани нови моменти за теорията и практиката на

управлението на процеса на маркетинга, на изграждането и устойчивостта на маркетинговите институции. Научните публикации на кандидата съдържат оригинални авторски постижения, които определиха място за доц. д-р Тодор Кръстевич в академичните среди; те са личен продукт на автора, при това всички представени значими трудове са рецензиирани.

Научните интереси, съответно **научните приноси**, изразени в неговите лични и колективни публикации, могат да се подразделят и систематизират в следните важни области:

(1) Приложение на многомерни статистически методи и модели за обясняване и предсказване на потребителския избор (трудове с номера Г7-3, Г7-7, Г7-14, Г7-15, Г8-2, Г9-2, Г9-5, Г9-6, Г9-10, Г9-13, Г9-15, Г10-1, Г10-2, Г10-3).

(2) Приложение на количествени маркетингови модели за оптимизиране на ценови решения и за подпомагане управлението на цените (трудове с номера В1, Г7-2, Г7-8, Г7-12 и Г9-7).

(3) Приложение на принципите, алгоритмите и инструментите на науката за данни за съставяне на дескриптивни и предиктивни модели, подпомагащи вземането на маркетингови решения (публикации с номера Г4-1, Г7-1, Г7-4, Г7-6, Г8-1, Г8-3, Г9-1, Г9-4, Г9-9).

(4) Изследвания в образованието и управление на взаимоотношенията с потребители на образователни продукти (Г7-5, Г7-9, Г7-10, Г7-11, Г7-13, Г9-3, Г9-8, Г9-11, Г9-12, Г9-14, Г9-15).

Не мога да отделя научните от приложните приноси, но **приемам напълно заявките за приноси на кандидата** в тази посоки.

Публикациите на кандидата за „професор“ могат да **обслужват учебния процес по редица учебни дисциплини**.

Обобщено **научните постижения** на доц. д-р Тодор Кръстевич могат да бъдат отнесени към групата на „преосмисляне и обогатяване на съществуващите знания“ и на „приложение на нови научни постижения в практиката“, а така също и получаване на нови данни и факти за изучавани социални и икономически обекти.

Казаното до тук ми дава основание да направя заключение че представените работи от кандидата за академичната длъжност „професор“ по съдържание и по количество са **предостатъчни за заемане на тази длъжност**. Наред с това трябва да се има предвид, че избраният научен профил отговаря на потребността за извършване на научни изследвания и преподаване в указаната научна специалност. Представените

научни трудове и преподавателската дейност на кандидата покриват профила на обявения конкурс.

Както става ясно от гореизложеното, доц. д-р Тодор Кръстевич **надхвърля съществено изискуемите количествени и качествени показатели.**

5. Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература

Доц. д-р Тодор Кръстевич е известно име в академичните среди както с точните си попадения на научни теми по икономика и в частност - маркетинг, така и с компетентното им анализиране и ясно излагане на научен език. Притежава неоспорими аналитични способности. Известен е като **компетентен специалист, който се отличава с научно достойнство и професионална скромност.**

Именно поради тези причини кандидатът за „професор“ е **популярно име и респектиращ колега** със задълбочените си познания, идеи и интерпретации на научни идеи. За илюстрация: цитирания или рецензии в научни издания, реферираны и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове - 5 броя (В SCOPUS: 4 ,Web of Science - Conference Proceedings Citation Index: 1); цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране – 172 броя; цитирания или рецензии в нереферираны списания с научно рецензиране – 18 броя.

Ще добавя, че при един сравнителен анализ на цитиранията в областта на маркетинга, колегата Кръстевич със сигурност попада в **члената тройка.**

6. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки и особени препоръки. Ако мога да бъде полезен в насърчаването на изследванията и проявите на кандидата, ще го направя с удоволствие.

7. Лични впечатления на рецензента за кандидата

Още тук трябва да споделя, че наблюдавам по **прям** (чрез книгите, статиите и участията на академични форуми) и **косвен** начин (предимно чрез мнението на колегите и студентите) личностната, интелектуалната и в частност – научната и преподавателската еволюция на кандидата за „професор“, а също така отдавна познавам в детайли някои от най-съществените му научни продукти.

Ценя го високо като скромен, компетентен, съвестен, коректен, широко скроен академичен изследовател и преподавател.

Нямам роднински връзки с кандидата. Не притежаваме съвместни публикации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. д-р Тодор Кръстевич в качеството му на кандидат за академичната длъжност „професор“ надхвърля съществено приетите препоръчителни научни и наукометрични формални изисквания. **Научната продукция** на кандидата съдържа резултати, представляващи научни и научно-приложни приноси; насочена е към усъвършенстване на науката и в частност на теорията и практиката на маркетинга.

Въз основа на запознаването с предоставените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях научни и приложни приноси, намирам достатъчни основания да предложа доц. д-р Тодор Борисов Кръстевич да бъде избран на академичната длъжност „професор“ в областта на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Маркетинг“ за нуждите на Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“. Убеден съм, че заемането на академичната длъжност „професор“ ще бъде напълно заслужено и ще предостави нови добри възможности за бъдещо му научно творчество и изяви като преподавател.

Член на научното жури:

(проф. д-р Боян Любомиров Дуранков)

15 май 2023 г.

REVIEW

by: Prof. Dr. Boyan Lyubomirov Durankev, professional direction 3.8 „Economics“, scientific specialties „Planning“ and „Marketing“

member of the Scientific Jury in the competition for the academic position „professor“ in the field of higher education 3. „Social, economic and legal sciences“, professional direction 3.8 „Economics“, scientific specialty „Marketing“ for the needs of the Academy of Economics „Dimitar A. Tsenov“, competition announced in SG no. 21 of 07.03.2023

By Order of the Rector of the „Dimitar A. Tsenov“ Academy of Economics, No. 336 of 24.04.2024 for the approval of the Scientific Jury for the election of „Professor“, I have been appointed as a member of the Scientific Jury, and by decision of the first meeting of the Scientific Jury on 11.05.2023 I am obliged to prepare an opinion on the competition.

When preparing the opinion, I have strictly followed the required structure for an opinion of the Regulations on the terms and conditions for holding academic positions in the „Dimitar A. Tsenov“ Academy of Economics.

1. General description of the submitted documents

The submitted documentation is in required volume and complies with the Law on the Development of the Academic Staff and the Regulations for the Development of the Academic Staff of the „Dimitar A. Tsenov“ Academy of Economics. The documentation is very carefully prepared and presented, which greatly facilitates the writing of my opinion.

In the announced competition, one candidate submitted documents, namely Associate Professor Dr. Todor Borisov Krastevich.

2. General characteristics of the candidate's educational, scientific, scientific-applied and pedagogical activities

Todor Krastevich was born on 28/01/1965. Usually the date of birth is omitted in this type of reviews, but in this case I need it to prove that a mature, intelligent and consistent 58-year-old man can achieve a lot both in science and practice; and in addition - the candidate has almost 35 years of experience as a university teacher and researcher!

I begin by presenting the educational development of the candidate who speaks German, English and Russian fluently and professionally. He initially graduated with a master's degree in „Economics and Industrial Management“ in 1990 at the Academy of Economics „D. A. Tsenov“ - Svishtov. Later developed until 1995 at Universität Passau, Germany as DAAD Stipendiat (Doktorandenprogramm Marketing); graduated in 1996 and Wirtschaftsuniversität Wien, Austria with a certificate in Marketing Management; 1993-1996 also graduated Carl Duisberg Gesellschaft e. V. - Köln, Germany as Master of Business Training (MBT); 1997 studied at Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Germany on TEMPUS Postdoctoral research grants (Multivariate Methods in Marketing); 1997-1998 was certified at Universität Passau, Germany in ACE PHARE Postdoctoral research grants (Research on Consumer Choice); 1999 through IHK - München, Germany became a Certified Expert and Auditor for Quality Management Systems (ISO 9000); 2002 continued short study at Universität Passau, Germany under DAAD DAAD Forschungsaufenthalt (Wiedereinladungen für ehemalige Stipendiaten) and many other specializations. All these successfully completed courses, illustrated with certificates and evidence (presented by him in the appendices), are evidence of an ultra-serious scientific-educational and practical training, implemented according to the revival tradition „Study in the most prestigious universities, and work for the good of Bulgaria“. I will summarize, the acquired certificates and certificates from successfully completed qualification courses, programs and certification exams in the field of marketing and data science are a total of 32 - an achievement unknown to me for an economics teacher in Bulgaria!

Meanwhile, on 23.01.1997, through the Higher Attestation Commission (VAK), he acquired an educational and scientific degree „doctor“ in marketing. On 02.02.1999, again through VAK, he acquired the scientific title „docent“ in marketing.

He is also highly regarded as a manager. From 1999 to 2003, he was the Coordinator of the „Educational Marketing“ office at the SA „D.A. Price“; 2003-2011 he was the Director of the Center for Post-Graduate and Optional Education at the SA „D.A. Price“; From 2007 to 2020, he was the Head of the „Marketing“ department at the SA „D.A. Price“; 2012-2016 he was a member of the permanent committee on economic sciences and management at NAOA; 2016-2020 is the Deputy Rector for Research and Project Activities of the SA „D.A. Price“.

At this point I must emphasize that not only through the submitted competition documentation, but also through his quality and innovative publications and also through his public appearances, the candidate for „Professor“ presents himself very convincingly.

Associate Professor Dr. Todor Krastevich is a long-known and established specialist in the field of economics not only in Svishtov, where he is a researcher or teacher, but also in other

higher schools and at various academic forums in the Republic of Bulgaria and abroad. But not only his academic development is valuable.

During the period of his employment as a teacher and researcher at the „Dimitar A. Tsenov“ Academy of Economics, and as a representative of our academic community in the country and abroad, he participated in various specialized events and research projects, as well as in various research teams. Examples of this are after the doctorate: Participation in international projects – 3; Participation in national projects – 7 (3 of them in the position of project manager); Participation in institutional projects - 15 (of them 15 in the position of project manager).

Summa Summarum: there is a valuable academic researcher with established professional authority not only in Bulgaria, but also abroad.

3. Academic activity of the candidate: lectures, textbooks and study aids, guidance of doctoral and graduate students

I proceed with an evaluation of the candidate's educational activity, and not with the research activity, for the reason that it is about the academic position „professor“. Besides, sometimes the educational activity is underestimated.

As a teacher, Associate Professor Dr. Todor Krastevich has covered a wide range of disciplines that fall within the scope of his scientific interests.

In the educational-qualification degree (OKS) „bachelor“ at the Dimitar A. Tsenov Academy of Economics, Assoc. Dr. Todor Krastevich lectures on „Fundamentals of Marketing“, „Marketing Research“ [until 2021], „Empirical Research methods“ [from 2021], 'Pricing policy' and 'Marketing analytics'; at the OKS „master“ lectured or lectured on „Marketing Engineering“, „Data Mining“ [until 2021], „Empirical Marketing Research“ [until 2021], „Media Planning“ (until 2021), 'Marketing Practicum (MARKSTRAT)', 'Predictive Analytics' (with Python) [from 2023]. I would like to emphasize that the majority of these disciplines are modern, complex and valuable, and not all economic higher schools have trained personnel for their teaching, at least in Bulgaria.

His qualities have also been appreciated in other higher economic schools, which entrusted him with lecture courses: in UNSS - „Digital Branding“ and „Digital Marketing“ (from 2023), in VUTP - „Marketing of Services“ (until 2022) and „Digital Marketing in the Service Sector“.

Certainly, students not only at the Dimitar A. Tsenov Academy of Economics use his textbooks: „Price Policy“ (2022); „Marketing Engineering“ (2018); „Empirical Marketing Research“ (2017, co-authored); „Media Planning“ (2017, co-authored), „Analytic Knowledge Extraction from Data“ (2017, co-authored). The published university textbooks on the disciplines, a total of 6 in number, although often underestimated in the growth of the academic staff in Bulgaria, are real scientific and research original products, which are valuable in themselves.

Associate Professor Dr. Todor Krastevich has established himself as the scientific supervisor of doctoral students and graduate students. There are 7 successfully defended doctoral students under his supervision. The scientific guidance of successfully defended graduates is much more extensive.

His performances as a persuasive lecturer and academic researcher are well received by the higher education institutions where I also teach or have been a reviewer, and he is a valued figure in our academic community. These are the reports about him from authoritative colleagues and graduate students. These grades have been consistently high - from his first steps as a teacher until now.

4. Content analysis of the candidate's scientific achievements

4.1. Quantitative assessment according to normative criteria and indicators

Response to the basic legal and additional requirements of the Act:

Art. 76. (1) (amended - 20.10.2014) Candidates for the academic position of „professor“ must meet the following conditions:

1. to have acquired the educational and scientific degree „doctor“ - he has acquired;
2. have held the academic position of „associate professor“ at the University or in another higher school or scientific organization for no less than five academic years - have more than 5 years of experience as an associate professor;
3. ...;
4. (amended 20.06.2011) have submitted a published monographic work and/or equivalent publications in specialized scientific publications (including their citations) or evidence of corresponding artistic achievements in the field of arts - a monographic work has been presented;

5. (amended 20.06.2011) have presented other original scientific research works, publications, inventions and other scientific and scientific-applied developments or artistic

achievements, which are evaluated in their totality - there are presented scientific works and publications;

Response to the basic legal and additional requirements of the Regulations for the development of the academic staff at the „Dimitar A. Tsenov“ Academy of Economics: also fully compliant!

Associate Professor Dr. Todor Krastevich is known as the author of a number of valuable publications. Especially for his participation in the competition, he has presented 39 scientific publications in a total volume of 1395 pages, of which: 2 monographs; 15 articles and reports published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes; 3 studies published in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases with scientific information; 15 studies published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes; 4 published chapters of collective monographs; 5 published university textbooks; 6 published university textbooks. They are not included in the list of works for obtaining the educational and scientific degrees „doctor“ and „associate professor“. Joint participations are correctly reflected.

It can be concluded that, according to normative criteria and indicators for evaluating the academic, publication and research work of the candidate, it exceeds the requirements of both the ZRASRB and the Regulations of the „Dimitar A. Tsenov“ Academy of Economics. These facts are reflected in the study of the candidate's works. I will venture to add that these publications are quantitatively sufficient for not one, but several candidates for professorships.

4.2. Qualitative evaluation according to the criteria and indicators for the research activity

According to the adopted Law and Regulations, candidates for the academic position „Professor“ are evaluated according to a set of criteria and indicators for scientific research activity. I accept as a manifestation not only of academic maturity, but also as a manifestation of scientific correctness the candidate's publications, which are evaluated by their reviewers as valuable (with added scientific value).

I will focus my analysis on the presented monograph, but without disparaging the other publications. I will allow myself a preliminary remark. It refers to the product characteristic „monograph“, which does not have a globally established standard. In most cases, the monograph is viewed primarily from the quantitative side - number of pages (120-150). At the same time, the qualitative side is missed, namely the extent to which the researcher „builds on“ the existing wealth of theory by building on it and supplementing his own practical research.

I allow myself the above introductory remarks for the reason that some of the presented works (I mean mostly the textbooks) also bear the general characteristics of a monograph.

The main monograph is on „Price Analytics with R“ (200 pages). Besides, one cannot help but be pleased by the fact that it was previously presented by two highly competent reviewers, indicated in the book itself. The topic of the monograph can definitely be characterized as original - this is one of the first academic studies on this issue in our country, it is very current and extremely significant in terms of importance. This monograph is devoted to selected practical problems related to pricing research and optimization of pricing decisions. Beyond the theoretical perspectives offered by most scientific publications in the field of marketing pricing, this study systematizes concepts, methods, and tools for their practical application in an open source software environment for data analysis, statistical calculations, and graphics. Topics arising from fundamental pricing theory but amenable to empirical evaluation are covered, such as price awareness, price elasticity, willingness to pay and the price response function, price optimization, and selected issues of price differentiation and personalized pricing . The monograph will also be of particular importance to practitioners looking for accessible methods and tools supporting optimal pricing decisions.

I accept all other submitted publications as directly or indirectly related to the competition for „professor“ for the following reasons: they prove a very high degree of knowledge of the methodology and methodology of scientific research in the field for which he is applying - „Marketing“; they are based on personal research (library, scientific or practical) that can be used directly in the teaching activity of the candidate; the publications testify and are an illustration of the evolution in the academic growth of Assoc. Dr. Todor Krastevich, which led to publications in specialized publishing houses and editions, which in itself is a guarantee of a sufficiently high scientific level; in the monographs, studies and articles, classical and new points have been developed about the theory and practice of the management of the marketing process, the construction and sustainability of marketing institutions. The candidate's scientific publications contain original authorial achievements that defined a place for Assoc. Dr. Todor Krastevich in academic circles; they are the personal product of the author, and all significant works presented are peer-reviewed.

The scientific interests, respectively the scientific contributions expressed in his personal and collective publications, can be subdivided and systematized in the following important areas:

(1) Application of multivariate statistical methods and models for explaining and predicting consumer choice (papers with numbers Г7-3, Г7-7, Г7-14, Г7-15, Г8-2, Г9-2, Г9-5, Г9 -6, D9-10, D9-13, D9-15, D10-1, D10-2, D10-3).

(2) Application of quantitative marketing models to optimize pricing decisions and to support price management (papers numbered B1, D7-2, D7-8, D7-12 and D9-7).

(3) Application of the principles, algorithms and tools of data science to build descriptive and predictive models supporting marketing decision-making (publications numbered Г4-1, Г7-1, Г7-4, Г7-6, Г8-1 , D8-3, D9-1, D9-4, D9-9).

(4) Research in education and management of relationships with users of educational products (G7-5, G7-9, G7-10, G7-11, G7-13, G9-3, G9-8, G9-11, G9- 12, D9-14, D9-15).

I cannot separate the scientific from the applied contributions, but I fully welcome the candidate's requests for contributions along these lines.

The publications of the „Professor“ candidate can serve the teaching process in a number of academic disciplines.

In summary, the scientific achievements of Assoc. Dr. Todor Krastevich can be attributed to the group of „rethinking and enriching existing knowledge“ and „application of new scientific achievements in practice“, as well as obtaining new data and facts for studied social and economic objects.

What has been said so far gives me reason to conclude that the works presented by the candidate for the academic position „professor“ are sufficient in terms of content and quantity to occupy this position. In addition, it should be taken into account that the selected scientific profile meets the need for conducting scientific research and teaching in the specified scientific specialty. The presented scientific works and the teaching activity of the candidate cover the profile of the announced competition.

As is clear from the above, Assoc. Dr. Todor Krastevich significantly exceeds the required quantitative and qualitative indicators.

5. Reflection of the candidate's scientific publications in our and foreign literature

Assoc. Dr. Todor Krastevich is a well-known name in academic circles both with his accurate insights into scientific topics in economics and in particular - marketing, and with his competent analysis and clear exposition of scientific language. Possesses undeniable analytical

abilities. He is known as a competent specialist who is distinguished by scientific dignity and professional modesty.

It is for these reasons that the „Professor“ candidate is a popular name and a respected colleague with his deep knowledge, ideas and interpretations of scientific ideas. For illustration: citations or reviews in scientific publications, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information or in monographs and collective volumes - 5 items (B SCOPUS: 4, Web of Science - Conference Proceedings Citation Index: 1); citations in monographs and collective volumes with scientific review - 172 items; citations or reviews in non-refereed journals with scientific review – 18 issues.

I will add that in a comparative analysis of citations in the field of marketing, colleague Krastevich certainly falls into the top three.

6. Critical notes and recommendations

I have no critical notes or special recommendations. If I can be of any help in furthering the candidate's research and endeavors, I shall be happy to do so.

7. The reviewer's personal impressions of the candidate

Even here, I must share that I observe directly (through the books, articles and participation in academic forums) and indirectly (mostly through the opinions of colleagues and students) the personal, intellectual and, in particular, the scientific and teaching evolution of the candidate for „professor“, and I have also long known in detail some of his most important scientific products.

I value him highly as a humble, competent, conscientious, fair, broad-minded academic researcher and teacher.

I am not related to the applicant. We do not own joint publications.

CONCLUSION

Associate Professor Dr. Todor Krastevich in his capacity as a candidate for the academic position of „professor“ significantly exceeds the accepted recommended scientific and scientometric formal requirements. The candidate's scientific output contains results

representing scientific and scientific-applied contributions; is aimed at improving the science and, in particular, the theory and practice of marketing.

Based on familiarization with the provided scientific works, their importance, the scientific and applied contributions contained in them, I find sufficient grounds to propose that Associate Professor Dr. Todor Borisov Krastevich be elected to the academic position of „Professor“ in the field of higher education 3. „Social, economic and legal sciences“, professional direction 3.8 „Economics“, scientific specialty „Marketing“ for the needs of the Dimitar A. Tsenov Academy of Economics. I am convinced that taking the academic position of „professor“ will be fully deserved and will provide new good opportunities for his future scientific work and appearances as a teacher.

Member of the scientific jury:

(Prof. Dr. Boyan Lyubomirov Durankov)

May 15, 2023